

MERKKIPÄIVIÄ



Pekka Pankkonen.

— Seuramme ainoa elossa oleva perustajajäsen kauppias Pekka Pankkonen täytti 80 vuotta 13.1.1963 Petäjavedellä. Juhlapäivänään hän joutui lukuisten onnitelujen ja kunnianosoitusten kohteeksi. Karjalan Sivistysseuran johtokunta oli lähettänyt adressin, jossa lausuttiin:

»Täyttäessänne 13.1.1963 kahdeksankymmentä vuotta on meillä allekirjoittaneilla, Karjalan Sivistysseuran työssä tänä päivänä aktiivisesti mukanaolevilla mieluinen tehtävä esittää Teille sydämelliset tervehdyksemme ja onnentoivotuksemme.

Vienan Karjalaisten Liiton perustajajäsenenä me arvostamme Teissä avaranäköisyyttä ja valistunutta mieltä, jota Te yhdessä eräiden heimomme parhaimpien kanssa osoititte aikana, jolloin olosuhteet tämän päivän olosuhteista oleellisesti poikkesivat.

Myöhemminä vuosina Te olette niin Vienan Karjalaisten Liiton kuin sen toimintaa jatkaneen Karjalan Sivistysseuran toimintaan ja johtoelimiin osallistuneena osoittanut, että v. 1906 tapahumat antoivat hyvän alun heimomme parasta tarkoittaville harrastuksille, jotka ovat jatkuneet rikkaina ja monimuotoisina aina näihin päiviin saakka.

Niille, joilla on ollut ilo tuntea Teidät henkilökohtaisesti, olette antanut seuramme työssä esimerkin, jota on ollut hyvä seurata. Mutta monet meistä ovat saaneet enemmänkin. Meille on tarjoutunut tilaisuus tutustua tasapainoiseen kansalaiseen ja miellyttävään kanssaihmiseen. Ja tästä tutustumisesta on ollut tuloksena vuosikymmeniä jatkunut ystävyys.

Nuoremman karjalaispolven edustajina toivomme Teille edelleenkin parhainta menestystä ja Korkeimman suojelusta.»

Karjalan Heimo-lehti on kiitollinen Pekka Pankkoselle hänen lukuisista kirjoituksistaan, jotka hän julkaisi aikanaan lehtemme edeltäjissä nimimerkillä »P—a» (= Pekka).

Pekka Pankkonen on syntynyt 13.1.1883 Uhtualla, jossa kävi 2 vuotta sen ajan koulua. V. 1894 hän siirtyi Suomeen, Keuruulle kauppa-alalle. Täällä hän kävi kansakoulun. V. 1899 hän suoritti kansakoulukurssin Helsingissä. Kirjanpitäjänä hän palveli Mäntässä, Vihdissä ja Rovaniemellä. V. 1905 hän perusti oman kaupan Petäjavedelle. Vv. 1910—1913 hän toimi kauppiana Uhtualla ja vv. 1914—1915 hän oli kaupanhoitajana Kajaanissa. V. 1915 hän perusti uudelleen oman kaupan Petäjavedelle ja on hoitanut sitä tähän päivään asti.

Vasili Keynäs on aikaisemmin kertonut P. Pankkosen toiminnasta heimomme hyväksi useampaan otteeseen. Vuonna 1931 seuramme täyttäessä 25 vuotta Pekka Pankkonen kutsuttiin Karjalan Sivistysseuran kunniajäseneksi.

Entinen maanviljelijä Vasili Koivunen täytti 2.2.1963 101 vuotta Kajaanin maalaiskunnassa. Hän on syntynyt Suojärven Moisseinvaaran kylässä. Kahdeksan vuosikymmentä elämästään hän asui kotikylässään, missä hänellä oli paikkakunnan oloihin katsoen menestyvä maatila. Lisäansion muodostivat talviset savotatyöt niin Venäjän kuin Suomen puolellakin. Vasili Koivunen tunnettiin myös ahkerana raudanjajana Annantehtailta Laatokan rantaan. Kahdeksanlapsisen perheen elatus vaatikin rajalla ahkeruutta, josta merkkipäivänsä viettäjä oli tunnettu. Vaimonsa Koivunen menetti juuri talvisodan kynnyksellä, josta tuli merkittävä muutos hänen elämäänsä. Kylää ei nimittäin ennetetty evakuoita ja Koivuset jäivät sotavankeuteen aina seuraavaan kesäkuuhun saakka. Sodan jälkeen kotitilaa yritettiin kunnostaa, mutta työ jäi kesken uuden sodan puhjettua.

Rovasti Risto Ruskokivi täytti 70 vuotta 26.12.1962 Multialla. Hän oli Suojärven ev.lut. seurakunnan ensimmäinen ja ainoa kirkkoherra vuosina 1930—1939. Hän oli sananjulistaja, jota muistelevat sekä luterilaiset että ortodoksit. Usein hänet nähdään suojärveläisten pitäjänjuhliissa nykyisinkin. Hän on syntynyt Porissa. Ennen Multialle tuloaan hän toimi Suomenjoen sotasairaalan ja Niinisalon varuskunnan pappina.

— Runonlaulaja Maria Remsu täyttää 70 vuotta 29.3.1963 Ruotsin Boråsissa. Hän on kotoinen Vuokkiniemeltä. Hän siirtyi Vienan-Karjalasta Ruotsiin vuonna 1944.

60 vuotta täytti 1.1.1963 inkeriläinen heimo-veli konttoripäällikkö Juho Vesa Helsingissä. Suoritettuaan Kotkan Kauppaopiston kurssin hän toimi ulkomaankirjeenvaihtajana huolinta- ja rauta-alalla. V. 1928 hän tuli Singer Sewing Machine Co:n Sortavalan liikkeen palvelukseen ja siirtyi 1929 liikkeen Helsingin keskuskontto-

rin reviisoriksi. V:sta 1949 lähtien hän on ollut Singerin Helsingin pääkonttorin konttoripäällikkö. — Merkkipäivänään konttoripäällikkö Vesa oli matkoilla.

— 60 vuotta täytti 14. 6. Kemissä Taneli Hirvonen. Hän on syntynyt Tunkuan kunnan Koivuniemen kylässä, siirtyi Suomeen 1922.

Työskenneltyään eri teollisuuslaitoksissa ja metsätoissa Pohjois-Suomen kairoilla hän asetui vakinaisesti asumaan Kemiin, jossa on työskennellyt sotien jälkeiset vuodet Kemi Oy:n tehtailla Karihaarassa. Nyt hän on siirtynyt huonontuneen terveytensä vuoksi eläkkeelle.

Päivänsankaria onnittelivat omaisten ohella lukuisat sukulaiset, naapurit ja entiset työtoverit. Onnitteluihin yhtyi mielihyvin myös Karjalan Sivistysseuran Kemin alaosasto.

Jalmari Ikola, syntynyt 20.11.1902 Paaten kunnan Särkijärvellä, täytti 60 vuotta kotonaan Karihaarassa. Päivänsankaria onnittelivat lahjoin ja kukkasin omaisten ohella työtoverit, lukuisat naapurit ja ystävät, Karjalan Sivistysseuran Kemin a.o. sekä työnantajan, Kemi Oy:n puolesta huomioitiin merkkipäivä arvokkaalla lahjalla.

Jalmari Ikola on siirtynyt Suomeen 1922, osallistunut molempiin sotiin, haavoittuen neljä kertaa. Hän on 30 %:nen invalidi, työskentelee Kemi Oy:n tehtaalla Karihaarassa.

Raskaan keski- ja raskaansarjan painimestari Pekka Mellavuo täytti 27. 1. 63 Helsingissä 50 vuotta. Hän on syntynyt Suojärvellä, mistä v. 1936 siirtyi Viipuriin ja liittyi Viipurin Voimailijoihin. Seitsemän kertaa on Pekka Mellavuo voittanut painissa SM-tittelin ja on sitäpaitsi ollut kahdeksan kertaa toisena. Maaotteluedustuksia hänellä on useita, Ruotsia, Turkia, Viroa ja Saksaa vastaan. Lontoon olympiakisoihin (v. 1948) hän myös osallistui.

Saavutuksistaan Pekka Mellavuo on saanut SPL:n n.s. teräsmiesmerkin sekä Viipurin Voimailijoiden kultaisen ansiomerkin.

Ylläolevat rivit oli painettu Helsingin päivälehtien urheilupalstoille. Pekka Mellavuo, tarkemmin sanoen Mensosen Pesha, on kotoisin Suojärveltä, Kaipaan kylästä, Mensosten niemeltä. Väkevästi Pekasta on monenlaisia tarinoita. Hän on pelkällä voimallaan taltuttanut monenlaiset humalaiset, räyhääväiset ja varastavaiset sekä pysähdyttänyt aiotun rikoksen alkuunsa. Kun Pekan rautainen koura tarttuu mieheen, silloin on oltava »vaossa». Ison Robertinkadun tunnetun ravintolan asiakkaat tietävät sen parhaiten.

Kun Suomen itsenäinen valtio syntyi, mellastelivat rajan kirot Raja-Karjalan itäisellä puolella vielä kotvan aikaa. Perheemme etsi turvaa rajan tältä puolelta kuten muutkin heimolaisemme tuhansin joukoin sekä Vienasta että Aunuksista.

Vienalaiset joutuivat asettumaan »ventovieraitten ruotsien» joukkoon, me aunukselaiset, itäiset rajakarjalaiset läntisten rajakarjalaisten joukkoon. Ero oli suuri. Ylhäällä, missä raja kuin veitsellä erotti eri uskonnot, ero oli suuri. Kuulin juuri jutun siitä, miten ortodoksiset vienalaiset Pääsiäisyönä lähtivät yöjumalanpalveluksen aikana kulkemaan ristisaatossa kirkkona toimineen rakennuksen ympäri laulaen »Kristus nousi kuolleesta». Silloin läheisen aidan takana toinen kuoro viritti vastalaulunsa »Ryssät nousi kuolleesta».

Toista oli aunukselaisten laita. Me jouduimme todella veljien ja sisarien luo. Murre oli sama. Tavat olivat samat. Koko elämänlaatu oli samaa karjalais-kalevalaista. Oma perheemme asettui Suojärvelle Iivana Mensosen taloon. Mitä parhaat muistot ovat peräisin tältä ajalta. Piehtaroitsimme ja painiskelimme Pekankin kanssa tietämättä vielä, mitä Pekasta tulee painijana.

— 50 vuotta täytti 4. päivänä helmikuuta Suomussalmen Kuivajärvellä maanviljelijä, lehtemme asiamies Nikolai Saavinen. Nikolai Saavinen on suuren perheen päänä ja huoltajana kantanut raskaan taakan. Talvella on motti- ja tukkimetsä isännän tuttava ja kesällä oma maapalsta on antanut ahkeralle miehelle työtä.

Nikolai Saavinen soti oman osansa isänmaan kohtalon vuosina ja Suomussalmen tantereet liittyvät hänen »ylimääräisiin kertausharjoituksiinsa». Vaino poltti kotikylän ja talon. Rauhan tultua oli alettava alusta. Saavisen isännän käsissä aine muovautui. Uusi asumus kohosi ja savu tuprusi omin avuin muuratusta »truvas-ta». Elämä jatkui ja työtä, työtä on riittänyt suuren »joukon» etumiehelle.

Nikolai Saaviselta on kuitenkin liennyt harrastusta yhteisiinkin asioihin. Oman »tsiässöynän» aikaansaamisessa hän oli innolla mukana. Kun rukoushuone v. 1956 oli valmistunut, saattoi Nikolai Saavinen sanoa, että näkyy siinä minunkin kirveeni jälki seinähirressä.

Kun Domnan Pirtti-suunnitelma rupesi muotoutumaan, oli Nikolai Saavinen jo yhdessä kylän miesten kanssa ollut asialla ajaen seurataloa Kuivajärvellä. Domnan Pirtin suunnitelman kehittelyyn ja toteuttamiseen on Nikolai Saavinen alun alkaen ottanut myönteisen kannan. Kuten muutkin paikkakunnan miehet, hän on tuumin ja toimin toteuttamassa Domnan Pirtti-suunnitelmaa.

Kun allekirjoittaneella kesällä 1961 viimeksi oli tilaisuus pistäytyä Kuivajärvellä, istuimme Nikolai Saavisen pirtissä ja tuumimme syntyjä syviä. Juttu luisti ja isäntä antoi karjalaista väriä vilkkaaseen keskusteluun. Ja antoipa hän muutakin: emäntänsä laittelemana monia herkuja ja leivonnaisia, niin kuin vain karjalaisessa kylässä osataan tarita.

Henkilökohtaiset ja perhekuntani onnittelut Nikolai Saaviselle. Ja näihin onnitteluihin yhtyy lehtemme ohella ja kautta monet, monet heimolaiset.

Aleksi Lahelma



Pääjohtaja Teuvo Aura täytti 50 vuotta 28.12.62. Hän on syntynyt Ruskealassa.

50 vuotta täytti 27.1. mainospäällikkö Matti Perkoila Helsingissä. Hän on syntynyt Punkalaitumella ja tullut ylioppilaaksi 1934 Tyrvään yhteiskoulusta. Opiskeltuaan aluksi Helsingin yliopistossa hän siirtyi 1938 Myynti- ja Mainoskoulun mainoshoitajien kurssin korkeakoululinjalle ja valmistui mainoshoitajaksi 1944. Hän kuuluu myös Seurasaari-säätiön perustajiin ja on sen edustajiston, hallituksen ja Seurasaari-lehden toimituksen jäsen sekä säätiön sihteeri v:sta 1956 lähtien. Mainospäällikkö Perkoila osallistui viime sotiin rintamatehtävissä ja on sotilasarvoltaan yliluutnantti.

Matti Perkoilan ansioksi on luettava, että Karjalan Sivistysseuran Kyykkäkerholla on ollut niin läheinen ja myönteinen yhteistyö Seurasaarisäätiön kanssa. Sen kauneimpina ilmauksina ovat olleet säätiön toimesta järjestettävien suurten juhannusjuhlien kyykkämaaottelut Helsingin ja Ruotsin karjalaisten kesken. Päivänsankaria onnittelevat lämpimästi kaikkien kyykkäilyövien karjalaisten puolesta kyykkäkerhomme entinen ja nykyinen puheenjohtaja.



Juho Matvejev — Jehimän Van'ä — kuoli tammikuussa 1963. Hän oli syntynyt Mäntyselän pitäjän Pyhäniemen kylässä 1893 maanviljelijän poikana. Hänet oli kutsuttu ensimmäiseen maailmansotaan taistelemaan Venäjän puolesta. Vallankumouksen jälkeen hän siirtyi kotiseudulleen ja liittyi karjalaisiin vapaustaitelijoihin.

— Sanni Aleksandra Tšokkinen kuoli 25.12.-62 Ylämyllyllä. Hän oli syntynyt Soanlahdella 28.4.1894.

Feodor J u d i n, syntynyt 20.2.1894 Tulemajärvellä, kuollut 12.11.-62 Marmorassa, Kana-dassa.

Andrei K ä p p i, syntynyt 4.10.1890 Aunuk-sessa, kuollut 25.11.-62 Siilinjärvellä.

Anni L e h t o, syntynyt 14.4.1894 Vuokkinie-mellä, kuollut 27.11.-62 Kajaanin mlk:ssa.

Juho L a u k k a n e n, syntynyt 24.6.1894 Kontokissa, kuollut 28.11.-62 Kajaanissa.

Maija M u h o n e n, o.s. Tunttunen, syntynyt 14.4.1909 Repolassa, kuollut 5.12.-62 Helsingis-sä, siunattu Lieksassa.

Olga V e s a n e n, o.s. Bogdanoff, syntynyt 17.4.1897 Akonlahdessa (Viena), kuollut 18.12.-62 Kajaanissa.

Anna B o g d a n o f f, syntynyt 1.10.1894 Karjalassa, kuollut 28.12.-62 Helsingissä.

Mikko F o m i n, syntynyt 7.10.1907 Säämä-järvellä, kuollut 31.12.-62 Kajaanissa.

Inkeriläistä heimo- ja yhdistystoimintaa on kohdannut vakava isku. Johtajaopettaja Aappo M e t i ä i n e n kuoli tammikuun 16. p:nä Lahdessa. Hän oli syntynyt 23.3.1898 Inkerin Spankkovalla ja saanut opettajapätevyyden Rauman seminaarista sekä täydentänyt opintojaan kursseilla ja opintomatkoilla ulkomaille. Toimittuaan opettajana lähes 20 vuotta Heinjoen Kämärällä hän siirtyi syksyllä 1940 Porvoon maalaiskunnan Hamarin koulun johtajaopettajaksi. Hän kuului Heinjoen kirkkovaikkuustoon ja kunnan eri lautakuntiin, oli Opettajayhdistyksen puheenjohtajana 15 vuotta, Kämärän Urheilijat r.y:n perustaja ja johtokunnan puheenjohtaja seuran lakkauttamiseen saakka, Heinjoen Urheilijat r.y:n perustajajäsen ja johtokunnan varapuheenjohtaja, monet vuodet Inkeriläisten toimikunnan ja Inkeriläisten Yhdistys r.y:n sihteeri, puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja sekä Inkerin liiton johtokunnan jäsen ja toiminnanjohtaja. Sk-työhön hän osallistui valistusneuvojana ja otti osaa sotiin. Hän kuului Porvoon maalaiskunnan kunnanvaltuustoon vuodesta 1948, kansakoululautakuntaan sen perustamisesta asti ja teollistamislautakuntaan. Kansakoululautakunnan ainoana suomenkielisenä jäsenenä hän joutui vaikuttamaan v. 1948 apukoulun perustamiseen joka oli ensimmäinen maaseudulle perustettu apukoulu. Hän oli Porvoon pitäjän maatalouskerhoyhdistyksen perustajia ja toimi sen puheenjohtajana 10 vuotta. Porvoon yhtyneen osuuskassan hallintoneuvoston puheenjohtaja, Porvoon Karjalaiset r.y:n puheenjohtaja, Uudenmaan Karjalaisseurapiirin johtokunnan jäsen sen perustamisesta, Porvoon ympäristön opettajayhdistyksen sihteeri, varapuheenjohtaja ja johtokunnan jäsen v. 1940 lähtien, Etelä-Uudenmaan opettajayhdistyspiirin johtokunnan jäsen sen perustamisesta, Porvoon Suomalaiset r.y:n (nykyisin Linnankoski-seuran) johtokunnan ja työvaliokunnan jäsen perustamisesta asti. Hän osallistui aktiivisesti heimotyöhön kuuluen aikanaan Heimojärjestöjen Keskuslautakuntaan.

Matkapastori Vladimir T a l s a kuoli kotonaan Oulussa joulukuun 10. päivänä yli 77 vuoden ikäisenä. Hän oli syntynyt Hämeenlinnassa lokakuun 14. p:nä 1885. Nuoruudessaan hän toimi kanttorina ja kuoronjohtajana Tallinnassa. Vuonna 1907 hän tuli Suomeen toimien sitten Sortavalassa ortodoksisen seurakunnan kanttorina ja Sortavalan Opetajaseminaarin ortodoksisen kirkkolaulun opettajana. Vuonna 1908 hänet vihittiin diakoniksi ja kolmen vuoden kuluttua vuonna 1911 papiksi. Hän toimi Karjalassa useissa seurakunnissa vt. kirkkoherrana ja myöhemmin matkapappina Oulussa aina vuoteen 1949 hoitaen Oulun ja Lapinlänän ortodoksisten sielunhoitoa. Samaan aikaan hän toimi myös Rovaniemen, Tornion, Kemin, Oulun ja Kokkolan oppikoulujen ortodoksisen uskonnon opettajana.

Matti K i v a k k a, syntynyt 24.6.1906 Oulungalla Vienan-Karjalassa, kuoli 30.11.1962 Kemin yleisessä sairaalassa vaikean taudin muramana. Vainajaa jäivät suremaan puoliso, lapset ja lastenlapset Karihaarassa.

Jekki Vaittisen muistolle

Viesti suruinen on vierähtänyt. — Sanat samoellen julki tulleet.
 Mies mierothon on kadonnut. — Tuonen tuville mennyt.
 On honka kaatunut Hokanmäen. — Urho Hanhilaamin mennyt.
 Tuonen tuville tuikkaellut. — Matkan päähän vaeltajain.
 Tiesi johti Suves-Länteen. — Pohjolasgi olla sait.
 Kotiseutua mieles pidit. — Ruotsin multa levon sait.
 Vapauden, rauhan riemut elit. — Sodan surut, kirot nähdä sait.
 Pakkosiirrot, vihan vimmat. — Poissa, poissa on nyt kai.
 Olit soturi heimokunnan. — Urho vaelluksen tiel.
 Nautit turvaa heimokunnan. — Ruotsin multa peittää nyt.
 Rauha, ilo leijaa ilmas. — Multa kevyt, päällä on.
 Lepää rauhas, Veli armas. — Muistot säilyy ainiiaan.
 Iloit, surut oli samat. — Ero onkin haikeaa.
 Luoja siunaa Sinun sielus. — Tuskat, kivut pois sa on.
 Uskos elit, uskos kuolit. — Levon, rauhan vihdoin sait.
 Jätit jäljel muistot hyvät. — Jumala sun reähkäs* prostiu kai.
 Pyhä Jumala, Pyhä Väkevä, Pyhä Kuolematon armahda meitä.

Muistoasi kunnioittaen: »Olga ja Pauli».

*(Reähkät = synnit, prostiu = antaa anteeksi).

— Elsa (o.s. Murto, Suojärvi/Hyrsylän mutka) ja Heimo M ä k ä l ä l l e on syntynyt poika. He asuvat Kannuksessa.

— Pirkko (o.s. Karppalahti, Hyrsylä/Aunus) ja Heikki H e i n o s e l l e on syntynyt poika. He asuvat Forssassa.

Kihlauksensa ovat 31.12.62 julkaisseet Helsingissä lainopin kand. Jaakko P a a v e l a ja fil.yo. Taina Kristiina K a i n u l a i n e n .

KEMIN KUULUMISIA

Karjalan Sivistysseuran Kemin alaostasto luovutti jo vakiintuneen käytännön mukaan tänäkin vuonna kaksi koululaisstipendiä. Tällä kertaa Kemin ammattikoulussa ja Kemin teknillisessä koulussa opiskeleva karjalainen oppilas sai vaatimattoman lahjamme.

Alaostastomme johtokunta teki mieliinpainuvan vierailun alaostaston puheenjohtajan, kauppias S. J a a k k o s e n huvilalle Maksiniemen Puntarniemeen.

Heinäkuinen sunnuntai kului leppoisasti raittoisan seurustelun merkeissä vieraanvaraisen isäntävän seurassa. S. J.

PS. Pauli T i m o n e n on lopettanut Varkauden teknillisen koulun ja astunut paperimestarin toimeen Veitsiluoto oy:ssä. Isä, Simo Timonen (Suontale, Paatene), siirtyy kuluvan vuoden aikana eläkkeelle.

KIUSA KIUSALLA

Joku tunnetuista taiteilijoistamme — mahtoko olla Edelfelt — sai Pariisiin eräältä kotimaassa vaikuttavalta ystävältään postimerkitönnön kirjeen. Lunastus oli melkoinen, ainakin kirjeen sisältöön nähden:

— Voin erinomaisen hyvin. Toivotan sitä samaa Sinulle.

Edelfelt maksoi kiusan kiusalla. Hän pakkasi suuren kiven puulaatikkoon ja postitti sen ystävälleen Suomeen niinkään vastaanottajan lunastettavaksi. Kiven kylkeen hän liimasi lapun, jossa luki:

— Näin suuri kivi putosi sydämeltäni kuulutuani, että voit erinomaisesti.

*

— Mie olen karjalane, en horma = venäläinen (Tver). Tämä on näytelause Viljo Nissilän ansiokkaasta kirjoituksesta »Karjalan nimestä», Virittäjä 4/1962. Itse artikkelin sisältöön voimme palata toisessa yhteydessä. Sodan aikainen lähettini tverinkarjalainen Kakkarjtsan Misha kertoili, että horma-nimitys oli leikinsekainen, pilkallinenkin. Mikolla on nyt Ruotsissa oma talo ja hän voi hyvin.